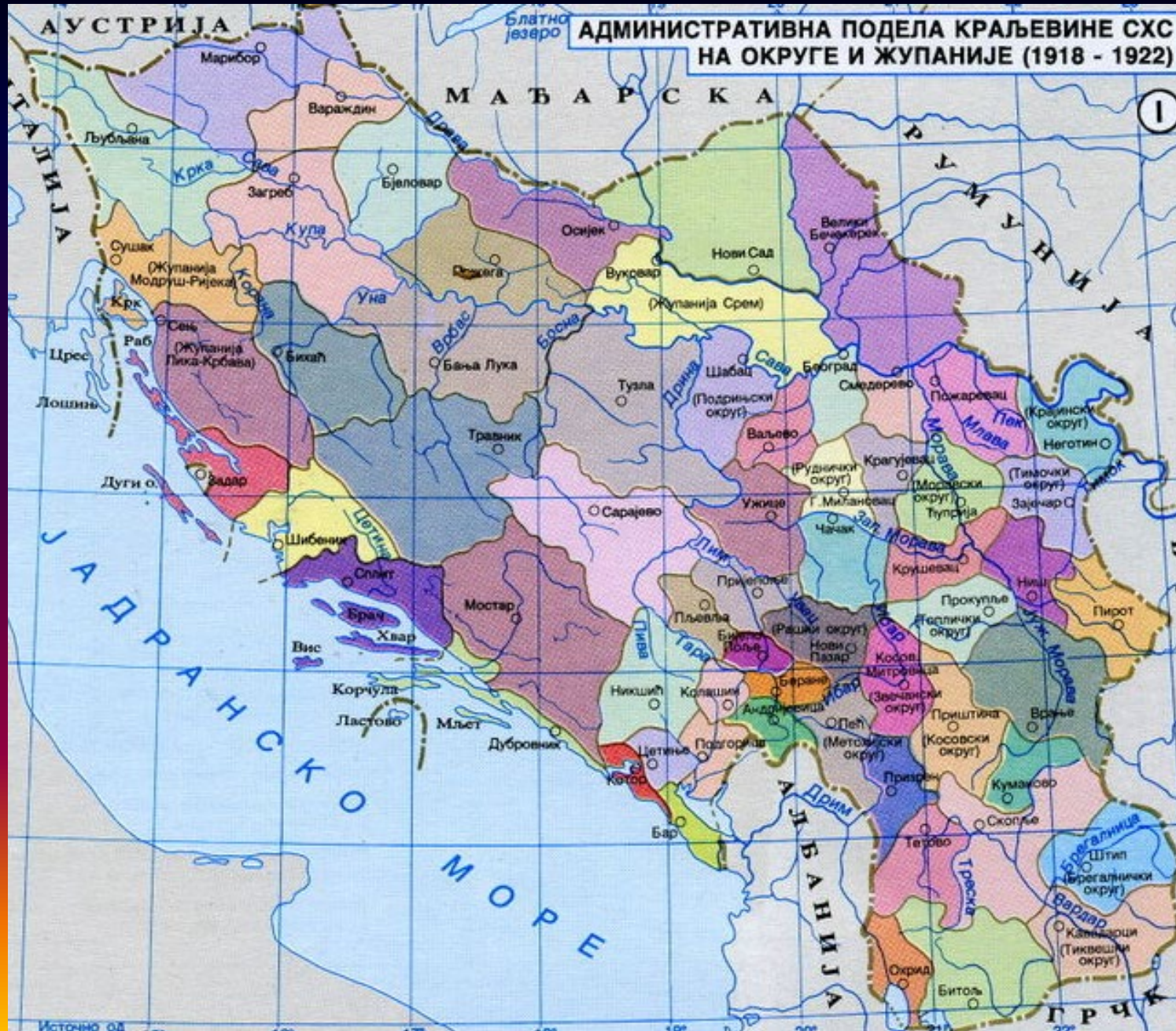

КРАЉЕВИНА СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

ПРИЛИКЕ У КРАЉЕВИНИ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА И ЊЕНА ПРВА ВЛАДА

ПРИВРЕМЕНО НАРОДНО ПРЕДСТАВНИШТВО

Указом од 30. јануара влада објавила примену (протезање) српског Устава из 1903. на „присаједињене крајеве“.

Привремени устав штампан је 08. фебруара у Службеним новинама (повучен истога дана уз образложење да је дошло до штампарске грешке са потписима министара и да ће бити „објављен доцније ћирилицом, словеначким дијалектом и латиницом“).

Према Прводецембарским актима Привремено народно представништво требало је формирати споразумом Народног већа Срба, Хрвата и Словенаца и представника Србије.

Број од 296 чланова одредила је влада (Србија 84, Хрватска с Ријеком и Међимурјем 62, Истра 4, Далмација 12, Босна и Херцеговина 42, Словенија 32, Војводина 26, Црна Гора 12, Македонија 24)

Владање уредбама

Посланички клубови: Народни, Југославенски, Социјалдемократски, Радикалски и Демократског.

Накнадно формиран клуб ванстраначких посланика.

Народни клуб већином (34 посланика) представљао је Хрвате, Југославенски (22 посланика) Словенце, Радикалски Србе; Социјалдемократски углавном социјалдемократе из Војводине, Хрватске и Словеније. Најјачи Демократски клуб (119 посланика) и други били су мешовитог састава.

Најважнији закон, који је донело Привремено народно представништво, био је ЗАКОН О ИЗБОРУ ПОСЛАНИКА ЗА УСТАВОТВОРНУ СКУПШТИНУ.

Обзнана

УСТАВОТВОРНА СКУПШТИНА

Уставотворна скупштина

Избори за конституанту одржани по закону од 7. септембра 1920. године.

БИРАЧКО ПРАВО: мушкарци, држављани Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца са навршеном 21 годином живота.

ДРЖАВЉАНСТВО (по изборном закону):

- држављани Краљевина Србије и Црне Горе

- грађани који су 1. децембра 1918. године имали држављанство у Хрватској, Словенији и Далмацији; припадништво у Босни и Хецеговини или домицилно право односно завичајност некој од општина у саставу државе.

БИРАЧКО ПРАВО НИСУ ИМАЛИ:

- оптанти тј. грађани пречанских крајева који су по мировним уговорима са Немачком, Аустријом, Мађарском и по Рапалском уговору са Италијом имали право опције (узимања држављанства једне од држава уговорница),

-лица под стечајем, старатељством и у служби стране државе,
-официри и војници „под заставом“ имали су бирачко право, али нису могли да гласају у складу са идејом о деполитизацији војске,
-лица под цензусом домицила,

- Женско право гласа
- Пасивно бирачко право
- Изборне јединице
- Делокруг рада конституанте

Избори одржани 28. новембра 1920.године, осим на подручју окупираном од Италије (град и део котара Сушак, Кастав с околином, Крк, северна Далмација и острва) - 15 посланичких места остало непопуњено. За 419 посланичких места пријавило се око 40 листа али је мандате добило нешто више од половине листа.

Изборни резултати: Демократска странка 92 мандата, Народна радикална странка 91, Комунистичка партија Југославије 58, Хрватска републиканска сељачка сстранка 50, Савез земљорадника и Самостална кметијска странка 39, Југословенкса муслиманска организација 24, Словенска лјудска странка 14, Хрватска пучка и Буњавачко-шокачка странка 13, Социјалдемократска странка 10, Народна турска организација "Џемијет" 8 мандата, док је осталих 7 странака добило мање од 8 мандата.

Начин израде и усвајање устава.

Уставни одбор:

42 посланика странака сразмерно броју добијених мандата.

Уставни нацрти:

- Влада,
- Народни клуб,
- Југославенски клуб,
- Земљораднички клуб,
- Социјалистички клуб,
- Републикански клуб,
- Југословенска муслиманска организација,
- др Јосип Смодлака
- др Анте Трумбић.
- Заступници Хрватске републиканске сељачке странке су у Загребу априла 1921. године симболично донели Устав неутралне сељачке републике Хрватске.
- Комунистички клуб није поднео нацрт, јер је сматрао да грађански политичари не би прихватили начела совјетског устава који би они предложили.